

بنیان‌های کاربست روایات طبے

مجموعه مقالات مدون از کارگاه‌های علمی - پژوهشی
برگذاشته شده توسط کمیسیون توسعه پژوهش
و آموزش عالی قرآنی در نظام سلامت

مؤلفان: محمد باعزم

حمیدرضا تمدن، مهدی صالحی، حسام‌الدین عدسه

با مقالاتی از: دکتر احمد پاکتچی، دکتر عبدالهادی مسعودی

دکتر سید محمد کاظم طباطبائی، دکتر حمید باقری و محمد باعزم

سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

۱۳۹۸

سازمان انتشارات

برنامه کار و استادیات طبی

پروفسور: محمد باعزم

حمیدرضا تمدن، مهیار صالحی، حسام‌الدین علامه

با مقالاتی از: دکتر احمد پاکتچی، دکتر عبدالهادی مسعودی، دکتر سید محمدکاظم طباطبایی، دکتر حمید باقری و محمد باعزم

ویراستار محتوایی: حمیدرضا تمدن

ویراستار فنی: روزبه کهنمون

ناشر: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

چاپ: اول- ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۰-۳۱۷-۱

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

نشانی سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی: تهران- خیابان انقلاب اسلامی- خیابان فخرزایی

خیابان شهیدای ژاندارمری- پلاک ۷۲- تلفن: ۶۶۹۵۲۹۴۸

فروشگاه شماره ۱: خیابان انقلاب - بین فلسطین و چهارراه ولیعصر - جنب مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران - پلاک ۱۰۷۸ - تلفن: ۶۶۹۶۵۰۱۷

فروشگاه شماره ۲: (مرکز توزیع کتاب دال): خیابان انقلاب - روبروی درب اصلی دانشگاه تهران- خیابان فخرزایی

تقاطع خیابان شهیدای ژاندارمری - مجتمع تجاری منشور دانش پلاک ۵۰ - طبقه همکف - واحد ۶ - تلفن: ۶۶۴۸۷۶۲۵-۶

پایگاه اطلاع‌رسانی: www.isba.ir پست الکترونیکی: info@isba.ir فروشگاه اینترنتی: www.Jdbook.ir

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه نماید پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

پیشگفتا مهدی صادقی	۷
مقدمه/محمد باعزم	۱۱
چالش های فهم روایات طبیبی/دکتر احمد پاکتچی	۲۹
درنگی در روش شناسی متن پژوهی با رویکردی به «ارحوزه اسلام و سلامت»/دکتر احمد پاکتچی	۵۳
گام های ضروری در شکل گیری عنوان «طب اسلامی»/دکتر عبدالهادی مسعودی	۸۳
«محتوا» و «استناد» در روایات طبیبی/دکتر سید محمد کاظم طباطبائی	۱۱۷
پیش نیازهای بنیادین در بررسی روایات پزشکی/دکتر سید محمد کاظم طباطبائی	۱۴۱
مبانی و ضوابط کار بست احادیث پزشکی/دکتر حمید باقری	۱۶۵
منبع شناسی مطالعات قرآن (اسلام) و سلامت/محمد باعزم	۱۹۱

پیشگفتار

چندی صالحی^۱

اندیشه‌ورزی پویا، مستلزم توسعه پژوهش‌های نوین و درنوردیدن مرزهای موجود میان علوم، دانش‌ها و رشته‌های گوناگون علمی و نیل به رهیافتی فراگیر و کل‌نگر به جای تکیه بر رویکردی محدود و بخش‌نگر است. پیچیدگی‌های جامعه مدرن، مشکلات نوپدید و روزافزون و تغییرات سریع زندگی در دوران معاصر، ضرورت رسیدن به نقاط اشتراک فهم از پدیده‌ها و فراهم کردن امکان بهره‌مندی از چشم‌اندازهای دیگری، فراتر از چشم‌انداز مألوف «شماره‌ای» برای «نگریستن» به پدیده‌ها را به‌منظور برون‌رفت از چالش‌های پیش‌رو مد‌چندان می‌کند.

در این میان، مطالعات میان‌رشته‌ای از جمله مباحث نوینی است که محافل

۱. رئیس دبیرخانه کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی در نظام سلامت

علمی پیشرو را بر آن داشته تا به این وسیله «کل‌نگری» را به نهاد دانش بازگردانند و با ترکیب، تعامل و ارتباط افقی دانش‌ها و مهارت‌ها با یکدیگر، نسبت سنجی را به جای مرزبندی و محورهای تأکید شده را به جای قلمروهای تفکیک‌شده، مدنظر و ملاک عمل قرار داده و با ارتقای کارایی و مهارت‌های تعاملی، از ظرفیت تولید دانش کاربردی برآمده از پیوند و ارتباط روشمند میان رشته‌های مختلف، راهکارهای متناسب و نوینی برای راه‌یابی برون‌رفت از چالش‌ها فراهم جامعه قرار داده‌اند.

آنچه را انتخاب و رهیافت حائز اهمیت و شایان توجه است، اینکه دقت نظر در مبانی بنیادین هر رشته و روشمندی پیوند میان رشته‌ها اساس استنتاج و اثربخشی این گونه از تعامل است.

کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی در نظام سلامت با عنایت به اسناد بالادستی و رهنمودهای شورای عالی انقلاب فرهنگی، حرکت در مرزهای دانش، نیل به مرجعیت علمی و بهره‌برداری از آموزه‌های اسلامی در اصلاح سبک زندگی، چشم‌انداز خود را زمینه‌ساز جهت ایجاد نگرشی کل‌نگر، فراگیر، اسلامی و قرآن‌بنیان به ابعاد سلامت و رفاه روانی، رویکرد میان‌رشته‌ای، مسئله‌محور و مبتنی بر روشمندی قرار داده است.

این کمیسیون درصدد است تا ملزومات ایجاد نظام حکمرانی علمی در این موضوع میان‌رشته‌ای را با مدیریت و راهبری پژوهش‌های سلامت و از طریق تدوین و تبیین مبادی، مبانی، رویکردها و ابزارهای روشی مطالعات و همچنین احصاء، تنقیح و طبقه‌بندی منابع مطالعات، مهیا نموده و با ایجاد الگو و بستری مناسب برای گفت‌وگوی مشارکتی میان صاحب‌نظران علوم اسلامی، علوم سلامت و علوم روشی، زمینه لازم را برای فرضیه‌سازی و ارائه نظریات خرد و کلان، به منظور حل مسائل جامعه در ابعاد مختلف سلامت فراهم سازد.

هدف کمیسیون آن است که با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های مناسب، از سویی در بهره‌برداری حداکثری از آموزه‌های ناب اسلامی در عرصه سلامت کوتاهی نشود و از سوی دیگر، گزاره‌ای بدون بررسی‌های دقیق و روشمند به نگرش دینی در حوزه سلامت منتسب نشود و نیز نظریه‌ای بدون قابلیت سنجش، آزمون‌پذیری و امکان مداخله و ارزیابی در نظام سلامت جامعه ورود نیابد. در این اساس، لازم است نهایت تلاش و دقت به عمل آید تا از تمامی منابع دینی و علوم بهره‌مند شویم و دستاوردهای روزآمد علمی و دانشی بشر در این راستا به صورت تاریخی، مستمر، پویا و روشمند استفاده شود.